Taneli Puumalainen

8.10.2020

Eduskunnan perustuslakivaliokunta

Viite: Lausuntopyyntönne 8.10.2020 HE 139/2020 vp

Lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta.

Covid-19 tilanne on selvästi vaikeutunut syys-lokakuussa 2020. THL:n tartuntatautirekisteriin 8.10.2020 mennessä ilmoitettujen tietojen mukaan tautitapausten kokonaismäärä on 11 345 ja viimeisen kahden viikon ilmaantuvuus 34,1/100 000 väestö. Päiväkohtainen uusien tapausten määrä on viime päivät ollut keskimäärin tasolla 180 uutta tapausta päivässä. Sairaalahoidossa on tällä hetkellä 31 potilasta, joista viisi teho-osastolla. Sairaalahoidon viime kevääseen nähden suhteellisen matalaa kuormitusta selittää se, että tartuntoja on todettu eniten ikäryhmässä 20-29 vuotta ja yli puolet tapauksista on alle 60 – vuotiailla. Mikäli tartunnat leviävät myös vanhempiin ikäryhmiin tai lääketieteellisten riskiryhmien keskuudessa, sairaalahoidon kuormitus ja kuolleisuus nousevat selvästi.

Ravitsemisliikkeiden toimintaa rajoitetaan tartuntatautilain väliaikaisten säännösten ja niiden nojalla annettujen valtioneuvoston asetusten mukaisesti 1.6.–31.10.2020. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että mainittujen tartuntatautilain säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 28.2.2021 saakka. Ravitsemisliikkeiden tulisi noudattaa hygieniaan liittyviä erityisiä vaatimuksia ja huolehtia asiakkaiden välisen riittävän etäisyyden ylläpitämisestä. Ravitsemistoimintaa rajoitettaisiin tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömillä ravitsemisliikkeiden aukiolo- ja anniskeluaikaa sekä niiden sisätilojen asiakaspaikkamäärää ja käyttöä koskevilla rajoituksilla. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin siitä, että vain tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömiä aukioloaikaa, anniskeluaikaa ja asiakasmäärää koskevia rajoituksia sovellettaisiin vain niillä alueilla, joilla se on välttämätöntä. Liikkeiden tulisi laatia suunnitelma velvollisuuksien ja rajoitusten noudattamisen tueksi.

THL pitää lakiesitystä erittäin perusteltuna Suomen terveysturvallisuuden kannalta ja sen toimeenpanoa välttämättömänä toimenpiteenä epidemian kiihtymisen hillitsemiseksi ja terveydenhuollon ylikuormittumisen vältämiseksi nykyisessä epdemiatilanteessa. Suomessa on todettu kevään ja syksyn 2020 aikana useita Covid-19 tartuntaketjuja, jotka on kuntien ja sairaanhoitopiirien tartunnan jäljitystä tekevän henkilöstön työn perusteella yhdistetty yökerhoissa ja ravintoloissa tapahtuneisiin tartuntoihin. Suurimmissa yksittäisissä tartuntaketjuissa on ollut useita kymmeniä tartuntoja, jotka ovat myös johtaneet jatkutartuntoihin muun väestön keskuudessa useiden eri sairaanhoitopiirien alueella. Kansainvälisten tutkimusten perusteella riski liittyy erityisesti tilanteisiin, joissa lähikontaktia ei voida välttää tai ääntä joudutaan musiikista johtuen korottamaan. Euroopan tautiviraston ECDC:n 24.9.2020 julkaiseman Covid-19 epidemian ei-lääkinnällisiä torjuntakeinoja käsittelemän asiantuntija-arvion mukaan 25 EU –maata on sulkenut baareja ja yökerhoja Covid-19 epidemian johdosta. Kansainvälisen, 41 maata käsittävän tutkimuksen (Lee ym 2020) mukaan korkean tartuntariskien toiminnan sulkeminen vähentää Covid-19 tartuntalukua 31% (luottamusväli 13-46%). Vähenemä on lähes yhtä suuri (40%; 22-55%) kuin olisi saavutettavilla laajalla, vain välttämättömän palvelutoiminnan kuten elintarvikeliikkeiden ja apteekkien aukiolon sallivalla rajoitustoimenpiteellä.

THL katsoo, että Covid-19 pandemia tulee hyvin todennäköisesti jatkumaan selvästi esitetyn lakimuutoksen voimassaoloa pidempään. Lakimuutoksen voimassoloaikaa voidaan jatkossa joutua edelleen pidentämään.

Taneli Puumalainen

8.10.2020

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Mika Salminen